

ЕКОЛОГІСТИКА: НОВА ФІЛОСОФІЯ БІЗНЕСУ

Глобалізація з позитивної точки зору є досить сприятливим каталізатором економічних процесів. Завдяки їй збільшуються можливості людства, виникають та розвиваються нові технології, загострюється конкуренція, що сприяє підвищенню якості товарів та послуг. З іншого боку, збільшення масштабів виробництва спричиняє зростання рівня забруднення навколишнього середовища. З кожним роком спостерігається зростання кількості шкідливих викидів у атмосферу (через неефективні або відсутні очисні роботи фабрик та заводів, збільшення обсягу вихлопних газів транспорту), нераціональне використання ресурсів (забруднення та вичерпання водних ресурсів, відсутність економії матеріальних ресурсів).

Для сучасних підприємств є необхідним постійно стежити за реакцією потенційних споживачів на свою діяльність. Адже суб'єкти господарювання, що забруднюють навколишнє середовище приречені на негативне сприйняття споживачами. В умовах поширення екологічного спрямування усіх сфер діяльності підприємства важливим аспектом його функціонування є політика збереження навколишнього середовища. Логістичні процеси, також не є винятком, і повинні мати спрямування на збереження довкілля.

Оскільки багато завдань щодо ефективного використання ресурсів, виробництва та розповсюдження товарів виконує саме логістика, має місце можливість її реформування у екологічно спрямовану, так звану «зелену» логістику. Польські вчені назвали її екологістикою.

Метою екологістики є інтеграція та координація економічних, соціальних та екологічних процесів у логістичній системі. Як інтеграційний процес, екологістика [2]:

- опирається на концепції управління потоками;
- передбачає утилізацію та рециклінг матеріалів;
- включає в себе прийняття технічних та управлінських рішень для мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище.

Як нова філософія бізнесу, екологістика уможлиблює також [6]:

- мінімізацію шкоди довкіллю;
- розвиток творчого потенціалу менеджменту;
- реструктуризацію підприємства на екологічний напрям функціонування;
- оптимізацію транспортних потоків;
- послаблення екологічної кризи;
- активізацію інноваційної діяльності підприємства;
- практичне використання альтернативних джерел енергії.

Екологістика дозволяє змінити та запровадити екологічний напрям підприємства, але, оскільки вона пронизує всі стадії виготовлення продукції, може також бути джерелом забруднення навколишнього середовища. Так, залежно від функціональної сфери логістики визначають різні способи впливу на екологію.

У сфері логістики постачання може спостерігатись збільшення об'єму твердих відходів та антропогенний вплив на ґрунти при складування матеріалів. При інформаційній логістиці можливе електромагнітне випромінювання під час зв'язку. У логістиці збуту можливе збільшення об'єму твердих відходів, висипання, витікання чи випаровування вантажів через неякісну упаковку. Логістика виробництва може спричинити вичерпання ресурсів, підвищення шуму і вібрацій на території. Транспортна логістика завдає найбільшої шкоди навколишньому середовищу. Вона спричиняє викиди шкідливих речовин у атмосферу, шумове та вібраційне забруднення [3].

Для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, використовуючи логістичну систему, необхідними є заходи:

- зменшення запасів;
- дотримання політики «без дефектів»;
- скорочення відходів виробництва, оптимальні заходи утилізації та рециклінг матеріалів;
- вибір екологічно спрямованих постачальників сировини;
- використання більш «екологічних» видів транспорту;
- вибір оптимальних маршрутів перевезень.

Прихильниками екологістики є такі світові компанії, як Toyota, Johnson & Johnson, Casio, Xerox, Sony, Siemens, Hewlett-Packard, Honda, Volkswagen. Наприклад, компанія Sony змогла знизити викиди CO₂ приблизно на 47% завдяки зменшенню об'єму упаковки. Також ця компанія використовує зворотну тару, що скоротило використання пакувальних засобів. Вона сприяла стандартизації товщини та процесу пакування за допомогою стретч-плівки, що знизило використання цієї плівки [5].

Вивчаючи досвід застосування екологістики, як закордонний, так і вітчизняний, можна визначити важливість та ефективність такого напряму логістики. Багато вітчизняних менеджерів сконцентровані насамперед на економічності та швидкості логістичних процесів, вважаючи екологістику лише хорошим маркетинговим засобом. Але застосування «зеленої» логістики дає змогу підвищити якість продукції, залучити інвесторів, покращити імідж підприємства, що сприяє збільшенню кількості споживачів, розробкам та розвитку інноваційних рішень та технологій. Таким чином, підприємство стає більш конкурентоздатним та прибутковим.

Ідея збереження навколишнього середовища стає все більш популярною, адже вже спостерігаються вагомі негативні наслідки неекологічної діяльності. Споживачі товарів та послуг прагнуть отримати якісний товар чи послугу, що є екологічними та не несуть шкоди навколишньому середовищу. Підприємство, що прагне лише максимізувати свій прибуток та не дбає про репутацію, ігнорує екологічні засади та тенденції втрачатиме своїх споживачів та в результаті матиме збитки. Попит на еко-продукцію постійно зростає і стратегія збереження навколишнього середовища буде вагомою конкурентною перевагою для підприємства, що її активно застосовує.

1. Бойченко, С. В. *Екологістика, утилізація та рециклінг транспортних засобів: тенденції та перспективи розвитку* / С. В. Бойченко, К. Лейда, О. В. Іванченко // *Наукоємні технології* / НАУ. – 2016. – №2(30). – С. 221-227. 2. Гречин, Б. Д. *Екологістика як перспективний напрямок розвитку підприємства: закордонний досвід* / Б. Д. Гречин // *Сталий розвиток економіки: міжн. наук.-виробничий журн.* – 2013. – №3. – С. 213-219. 3. Гурч, Л. М. *Розвиток «зеленої логістики» в Україні* / Л. М. Гурч, Л. Є. Хмара // *Національний транспортний університет.* – 2014. 4. Korzeniowski A., Skrzypek M. *Ekologistyka zużytych opakowań.* — *Poznań: Wyd. Instytut Logistyki i Magazynowania*, 1999. 5. Костюк, О. С. *Проблеми та перспективи розвитку «зеленої» логістики в Україні* / О. С. Костюк, М. В. Канюка // *НУЛП.* – 2012. – С. 213-215. 6. Мних, О. Б. *Стратегічна роль екологістики в розвитку підприємства в умовах поглиблення екологічної кризи в Україні* / О. Б. Мних, Б. Д. Гречин // *Економічний аналіз : зб. наук. праць* / ТНЕУ – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ “Економічна думка”, 2016. – Том 23. – № 2. – С. 108-118.